

روزنامه جهان	
درباره میزان آسیب‌پذیری‌ها و اقع بینانه قضاوت کنیم	صفحه ۱۰
نقش شهر و مدیریت شهری در توسعه پایدار	صفحه ۱۰
نگاهی به دروغ‌های سیاسی	صفحه ۱۲

یادداشت

داعش؛ مصیبت تازه

«داعش» تهدیدی است که به‌تازگی در افغانستان ظهور کرده است. «حنیف اتمر»، دبیر شورای امنیت ملی افغانستان، دوهفته پیش گفت کابل آماده مقابله با تهدید داعش است. به‌نظر می‌رسد ظهور داعش در مناطق آشوب‌زده افغانستان، معلول شکاف‌های درونی طالبان و اختلاف این گروه با دیگر سازمان‌های تروریستی منطقه‌ای است. شورای رهبری طالبان که در شهر «کوئته» پاکستان مستقر است، از دیرباز دچار انشعاب بوده است. اختلاف نظرهای «ملاخرمحمد منصور» و «ملاعبدالقیوم ذاکر» که هر دو عضو شورای رهبری طالبان هستند، مسبب این انشعاب است. منابعی در سازمان امنیت ملی افغانستان می‌گویند یک‌سال پیش ملاخرمحمد منصور، شماری از فرماندهان طالبان را از صفوف این گروه کنار زد، این اقدام با اعتراض ملاعبدالقیوم ذاکر مواجه شد. ملاخرمحمد منصور هم در پاسخ به اعتراض ملا ذاکر، اعلام کرد از «ملاعر» دستور گرفته است تا این فرماندهان را برکنار کند. بعد ملاذاکر، خواستار ملاقات با ملاعر شد. اما ملاخرمحمد منصور با نمی‌خواهد یا نمی‌تواند زمینه ملاقات ملاعبدالقیوم ذاکر با ملاعر را فراهم کند. پس از این، ملاعبدالقیوم ذاکر و دیگر هم‌باورانش در شورای رهبری طالبان، به این نتیجه می‌رسند که ملاعر زنده نیست و اگر هم زنده است، دیگر قادر به کنترل طالبان نیست. این اختلاف‌نظرها سبب شد برخی از فرماندهان طالبان، از صفوف این گروه کنار زده شوند و دیگر منابع برای دوام جنگ در اختیار آنان قرار نگیرد. گفته می‌شود حالا همین فرماندهان کنارزده‌شده، پرچم داعش را برافراشته و با «ابوبکر البغدادی» اعلام بیعت کرده‌اند. گزارش‌های موجود نشان می‌دهد آن عده از فرماندهان طالبان که علم داعش را بلند کرده‌اند، پول و منابع فراوان برای دوام جنگ به‌دست آورده‌اند. داعش سخت تلاش می‌کند تا فرماندهان ناراضی طالبان را جذب کند.

ابوبکر البغدادی بارها گفته، ملاعر بی‌سواد است و شایستگی داشتن امارت را ندارد. هواداران گروه داعش هم در تبلیغات‌شان با اشاره به غیبت ملاعر از انظارعمومی و تحصیلات اندک او، خواستار بیعت جنگجویان طالبان با ابوبکر البغدادی می‌شوند. اکنون نیز مشخص است عده‌ای از فرماندهان طالبان هم مجذوب این تبلیغات شده‌اند. شاید به همین دلیل بود که طالبان در ۱۴ فروردین سال‌جاری زندگی نامه ملاعمر را منتشر کردند. اما با وجود انتشار زندگی‌نامه ملاعر، هنوز هم عده‌ای از جنگجویان طالب به داعش می‌پیوندند. تازه‌ترین گزارش‌ها حاکی است یک فرمانده گروه طالبان در استان «لوگر» پرچم سیاه داعش را برافراشته است. ساکنان استان «ننگرهار» هم می‌گویند در روستاهای دوردست این استان، پرچم‌های سیاه را دیده‌اند. دو ماه پیش رهبران داعش شخصی به اسم «مولوی عبدالرئوف» را به عنوان نماینده ابوبکر البغدادی در افغانستان معرفی کردند. مولوی عبدالرئوف یکی از فرماندهان سابقه‌دار طالبان در استان «هلمند-هیرمند» بود. برخی از منابع می‌گویند او بر زبان عربی تسلط کامل داشت و این امر به او امکان داده بود تا با رهبران داعش در عراق و سوریه در تماس باشد. ملاعبدالرئوف در حمله «زننده‌های مرگ ایالات‌متحده» در مخفیگاهش در استان هلمند کشته شد. پس از مرگ او، شخص دیگری به اسم «مولوی عبدالرحیم مسلم‌دوست» اعلام کرد از طرف ابوبکر البغدادی والی «ایالت خراسان» تعیین شده است. مسلم‌دوست، در استان ننگرهار به دنیا آمده است. او پیش از پیوستنش به داعش، قاضی یکی از دادگاه‌های صحرایی طالبان پاکستانی در وزیرستان‌شمالی بود.

تنها فرماندهان ناراضی طالبان، داعشی نشده‌اند، برخی از سازمان‌های افراطی منطقه که در گذشته متحد طالبان بودند و خودشان را زیرمجموعه القاعده تعریف می‌کردند، نیز به داعش پیوسته‌اند. «حرکت اسلامی ازبکستان» یکی از این سازمان‌هاست. این سازمان که رهبر آن «طاهر پلداش» است، متحد دیرینه طالبان بود. ملاعر در زمان حاکمیتش «طاهر پلداش» را فرمانده کل جنگجویان خارجی مستقر در افغانستان کرده بود. طاهرپلداش مسئول منطقه «ماوراءالنهر» در تشکیل‌ال قاعده نیز بود. حرکت اسلامی ازبکستان پس از سقوط امارت طالبان، همراه با رهبران گروه طالبان، در مناطق قبایلی پاکستان مستقر شد، اما هر از گاهی جنگجویان این گروه با طالبان پاکستانی درگیر می‌شدند. این گروه از دیرباز می‌خواهد جنگ را به آسیای میانه بکشد، اما طالبان می‌خواهند جنگ در افغانستان محدود بماند تا قلمرو بیشتری به دست بیاورند. حرکت اسلامی ازبکستان، ظاهرا از این موضع طالبان دل‌سرد شده است. این سازمان حالا به مناطق قبایلی پاکستانی به روستاهای آشوب‌زده افغانستان آمده‌اند تا با پیوستن به داعش، مجرای برای انتقال جنگ به آسیای میانه پیدا کنند. با توجه به این واقعیت‌ها، «داعش» مصیبت تازه‌ای است که دامن افغانستان و منطقه را گرفته است. تردیدی نیست که داعش حامیان بیرونی هم دارد. به‌نظر می‌رسد به‌این‌ترتیب، افغانستان، کشورهای آسیای‌میانه، روسیه، چین و ایران، راه دیگری غیر از مبارزه مشترک و هماهنگ با این تهدید ندارند.

نگاه

داعش در افغانستان کمی دور از انتظار

چند هفته قبل، انفجارهای متعددی شهر «جلال‌آباد» در شرق افغانستان را به لرزه درآورد که بر اثر آن حداقل ۳۳ نفر کشته و بیش از یک‌صد نفر زخمی شدند. هدف این حمله آرامگاه یک شاعر و بانکی بود که کارمندان دولت از آن حقوق می‌گرفتند. با توجه به شرایط کنونی افغانستان، این حمله بسیار عادی بود؛ اما افرادی که پشت آن بودند، اهمیت این حملات را دوچندان می‌کند. طالبان به‌سرعت دست‌داشتن در این حملات را تکذیب کرد و حتی آن را «حمله‌ای شیطانی» خواند. به‌جای این گروه، گروه کوچکی که ادعا می‌کنند بخشی از گروه تروریستی «داعش» هستند، مسئولیت این حمله را پذیرفتند. «اشرف‌غنی»، رئیس‌جمهوری افونستان، بلافاصله پس از این حملات در تلویزیون رسمی افغانستان ظاهر شد و بدون اشاره به جزئیات انگشت اتهام را به سوی داعش نشانه گرفت. همچنین بلافاصله تیت‌های رسانه‌های افغان دیگر رسانه‌های جهان بر این مسئله تأکید می‌کردند که داعش یکی از بزرگ‌ترین حملاتش را خارج از قلمروش انجام داده است؛ این در حالی است که پرچم سیاه داعش مدتی پیش از آن در «قندوز» قندهار به اهتزاز درآمده بود. مسئول اینجاست که هنوز شواهد و مدارکی مبنی بر دست‌داشتن داعش در حملات جلال‌آباد مشاهده نشده است. حتی روزنامه «دبلی‌پیست» گزارش داد که سخنگوی داعش در افغانستان و پاکستان، دست‌داشتن این گروه تروریستی را در این حمله تکذیب می‌کند.

سوی داعش نشانۀ گرفت. همچنین بلافاصله تیت‌های رسانه‌های افغان دیگر رسانه‌های جهان بر این مسئله تأکید می‌کردند که داعش یکی از بزرگ‌ترین حملاتش را خارج از قلمروش انجام داده است؛ این در حالی است که پرچم سیاه داعش مدتی پیش از آن در «قندوز» قندهار به اهتزاز درآمده بود. مسئول اینجاست که هنوز شواهد و مدارکی مبنی بر دست‌داشتن داعش در حملات جلال‌آباد مشاهده نشده است. حتی روزنامه «دبلی‌پیست» گزارش داد که سخنگوی داعش در افغانستان و پاکستان، دست‌داشتن این گروه تروریستی را در این حمله تکذیب می‌کند. از سوی دیگر، شاید موضوع تغییر گروه از سوی ترویست‌ها ساده به نظر برسد،اما اوضاع در افغانستان هیچ‌گاه آن‌طور که به نظر می‌رسد، ساده نیست. با وجود اختلافات بسیار، اغلب شاخه‌های طالبان همچنان به «ملاعر»، رهبر طالبان، وفادار هستند. از این منظر، مدیریت یابید برعهده ملاعر باشد، نه «ابوبکر البغدادی»، خلیفه خودخوانده داعش. البته با توجه به اینکه ملاعر هیچ حضوری در عرصه عمومی نداشته و برخی حتی نسبت به زنده‌بودن او نیز تردید دارند، بعید نیست برخی اعضای جوان‌تر طالبان خود را به ملاعر وفادار دانند. همین واقعه بیانگر شکاف عمیقی است که میان طالبان افغانستان و داعش وجود دارد. از سوی دیگر، این امر می‌تواند بیانگر ضعف داعش در افغانستان نیز باشد. به‌هر‌ترب، این موضوع مشخص شده که اعضای بلندپایه طالبان افغانستان نمی‌توانند به‌سادگی وفاداری خود را به داعش اعلام کرده و از پیامدهای آن مصون بمانند. همچنین داعش تاکنون حمله‌ای علیه دولت کابل ترتیب نداده است. برخی ناظران بر این باورند که ترویست‌های در این گروه، خود را آماده انجام عملیاتی در فصل بهار می‌کنند که قرار است طی آن، جاده اصلی متصل‌کننده «هرات» به «قندهار» هدف قرار گیرد، اما خود این امر نیز می‌تواند به خودی خود، بیانگر ضعف داعش در افغانستان باشد. اما این نکته را نیز باید در نظر گرفت: داعش با وجود نفوذ طالبان در افغانستان نمی‌تواند «سرزمین موعود» خود را در این کشور باید و تنها با مخالفت‌ها و تقابل جدی از سوی گروه‌های محلی مواجه خواهد شد.

منبع: الجزیره

عکس: Reuters

احمد جاوید رئوف، عضو مجلس سنای افغانستان، در گفت‌وگو با «شرق»:

تحركات داعش در افغانستان ابعاد بین‌المللی دارد

باید توجه داشت که مسئله تحركات تروریستی داعش و طالبان در افغانستان، فقط یک مسئله ملی نیست و ابعاد بین‌المللی دارد. برخی از دشمنان افغانستان با کمک‌های مالی خود به نیروهای داعش، اهداف خود در کشور ما را پیگیری می‌کنند و این مسئله مهمی است که باید مورد توجه قرار گیرد. فکر می‌کنم در رابطه با مسائل امنیت ملی و تمامیت ارضی کشور، هم رئیس‌جمهور و هم رئیس هیأت اجرایی کشور، آقایان اشرف‌غنی و عبداللّه‌عبدالله هم‌سو و هم‌نظر هستند و اجازه فعالیت به نیروهای تروریستی‌ای مانند داعش را در خاک افغانستان نخواهند داد. اگر به تاریخ افغانستان بازگردیم، ابرقدرت‌های بزرگ جهان در کشور ما نتوانسته‌اند این کشور را زیر سلطه خود نگه دارند. ملت و مردم افغانستان در مقابل بیگانه‌ها حساس هستند و به بیگانگان و تروریست‌ها اجازه نمی‌دهند هرآنچه می‌خواهند انجام دهند.

۴ در چند ماه گذشته، به‌ویژه پس از آغاز فصل بهار، به‌نظر می‌رسد فعالیت نیروهای طالب که تمایلاتی به داعش دارند، شدت بیشتری پیدا کرده است. به‌طوری‌که دامنه فعالیت تروریستی آنها از جنوب و شرق افغانستان به شمال این کشور گسترش یافته است. نظر شما در این‌باره چیست؟

باید بر این نکته تأکید کنم که محاصل بیش از ۵۰ سال جنگ در افغانستان، این است که افغان‌ها می‌خواهند بگویند خارجی‌ها نمی‌توانند

داعش از دل القاعده بیرون آمده است. اینکه منابع مالی این گروه چگونه تأمین می‌شود، مسئله پوشیده‌ای نیست. فعالیت‌های داعش، علاوه‌بر اینکه چهره اسلام را مخدوش می‌کند، در حال ازبین‌بردن امنیت در افغانستان و به تبع آن، به‌خاطر اختن امنیت کشورهای منطقه شده است

این کشور را تسخیر کنند. پیش‌تر در شمال و غرب افغانستان امنیت برقرار بود؛ ولی طالبان در چند ماه گذشته، نیروهای خود را به سمت شمال منتقل کرده‌اند تا امنیت در این شهرها را نیز مختل کنند. طالبان و نیروهای خارجی حامی آنها، در تلاش‌اند با ایجاد ناامنی در بخش‌های مختلف افغانستان، به حکومت مرکزی فشار بیاورند تا به اهداف خود برسند. من انتقال ناامنی به شمال افغانستان را تکذیب نمی‌کنم و متأسفانه این یک واقعیت تلخ است که امروز مردم و حکومت افغانستان با آن مواجه شده‌اند.

۴ سرانجام آقای اشرف‌غنی به تهران سفر کرد. نظر شما به‌عنوان عضو مجلس سنای افغانستان درباره سفر رئیس‌جمهور افغانستان به تهران چیست و روابط ایران و افغانستان را در حکومت وحدت ملی چگونه ارزیابی می‌کنید؟

کشورهای همسایه در این منطقه جغرافیایی، که ما در آن زندگی

نگاهی به مجلس سنای افغانستان

بر اساس اصل تفکیک قوای «شارل دو مونتسکیو»، قوای سه‌گانه در افغانستان مستقل هستند. قوه مقننه افغانستان متشکل از دو مجلس سفلی – ولسی جرگه یا پارلمان – و مجلس علیا– مجلس سنا با مشرانو جرگه– است. «مشرانو جرگه» واه‌ای پشتو به معنی «شورای ریش‌سپیدان» است و ۱۰۲ عضو دارد. یک‌سوم اعضای این مجلس توسط شوراهای ولسوالی‌ها (۳۴ نماینده از ۳۴ ولایت) برای یک دوره سه‌ساله انتخاب می‌شوند. یک‌سوم آن توسط شوراهای ولایتی (۳۴ نماینده از ۳۴ ولایت) برای یک دوره چهارساله انتخاب شده و یک‌سوم دیگر توسط رئیس‌جمهور منصوب می‌شوند.
نیمی از اعضای انتصابی، باید از زنان باشند و دو نفر نماینده افراد معلول و مجروح و دو نفر هم از بین کوچی‌ها، اعضای این مجلس تقنینی اعلا را در افغانستان تشکیل می‌دهند. مشرانو جرگه، بیشتر یک نهاد مشورتی و نظارتی است و حق وتو قوانین را دارد. بر اساس ماده ۱۰۰ قانون اساسی افغانستان، اگر مصوبه یک مجلس از طرف مجلس دیگر رد شود، هیات مختلط به تعداد مساوی از اعضای هر دو مجلس برای رفع اختلاف تعیین می‌شوند و در صورتی‌که اختلاف نظر رفع نشود، ولسی جرگه می‌تواند در جلسه بعدی آن را با دوسوم آرای کل اعضا تصویب کند. این تصویب بدون ارانه به مشرانو جرگه بعد از امضای –توضیح– رئیس‌جمهور، نافذ شمرده می‌شود. مجلس سنا در مقایسه با مجلس نمایندگان، صلاحیت‌های اجرایی کمتری دارد، اما به جز برخی موارد ویژه، تقریباً همه مصوبات مجلس نمایندگان در زمینه قانون‌گذاری، نیازمند تصویب مجلس سنا نیز است. سنا صلاحیت استیضاح و رد صلاحیت وزیران و دیگر مقام‌های اجرایی را ندارد، البته این مجلس می‌تواند بر کار آنان نظارت کند و همچنین آنان را به نشست‌های پرسش و پاسخ فراخواند.

قریبیا پژوه

افغان‌ها با گروه‌های تروریستی، مانند داعش، مخالفت دارند، داشتند و خواهند داشت. «داعش» پروژه پیشین قدرت‌های فرمانطقه‌ای است و به‌همین دلیل در افغانستان موفق نخواهد شد. شاید این حرکت‌های تروریستی بتواند صدمات زیادی به فعالیت‌های اقتصادی و سیاسی و فرهنگی ما بزند و پروژه‌های اقتصادی و اجتماعی ما را محدود کند؛ اما هرگز در افغانستان موفق نخواهد شد و به اهدافی که هادیان این گروه، خواستار آن هستند، دست نخواهند یافت. مردم افغاستان همگی با این گروه تروریستی مبارزه می‌کنند. این جملاتی است که سناتور «احمد جاوید رئوف» رئیس کمیسیون مواصلات و مخابرات مجلس سنای افغانستان –مشرانو جرگه– بارها بر آن تأکید می‌کند. وضعیت امنیت در هفته‌های گذشته و شورای ولایتی شهر هرات از اعضای انتخابی مجلس سنای افغانستان، بر آغاز تها بهار در افغانستان، بحرانی شده است. در هفته گذشته مذاکرات غیررسمی طالبان و نمایندگان حکومت وحدت ملی در دوحه قطر نیز شکست خورد، طالبان کنترل چند شهرستان را در برخی ولایات این کشور به دست گرفته و رئیس‌جمهور افغانستان هشدار داده است که ازاین‌پس جنگ را با جنگ پاسخ‌گرفته دچار فرازونشیب‌های زیادی شده است. شورای ولایتی شهر هرات از اعضای انتخابی مجلس سنای افغانستان، بر این مسئله تأکید دارد که فعالیت داعش در کشور همسایه شرقی، دامنه‌دار شده است و این مسئله را نمی‌توان بدون در نظر داشتن دخالت قدرت‌های فرمانطقه‌ای بررسی کرد. او تأکید می‌کند که فعالیت تروریستی گروه‌هایی مانند داعش در افغانستان، امنیت را در این کشور و در کشورهای همسایه، تحت‌تأثیر قرار می‌دهد. در ادامه، گفت‌وگوی «شرق» را با این عضو مجلس سنای افغانستان بخوانید.

۴ این‌روزها بیش از هر وقتی صدای حملات انتحاری و انفجار از افغانستان به‌گوش می‌رسد. مذاکرات غیررسمی با طالبان در دوحه قطر به بن‌بست رسیده و جنگ با طالبان در دستور کار حکومت مرکزی قرار گرفته است. نظر شما درباره شرایط امنیتی امروز افغانستان چیست؟

افغانستان در چند دهه گذشته دچار فرازونشیب‌های زیادی شده است. پس از حمله به برج‌های دوقلو نیویورک در ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ و حضور نیروهای خارجی در کشور من، همه دنیا متوجه افغانستان شد. سرانجام دنیا به این نتیجه رسید که باید این کشور را از کنترل نیروهای طالبان که بیش از پنج سال حکومت را در افغانستان به‌دست گرفته بودند، خارج کند؛ چراکه خطرات حضور طالبان در افغانستان ممکن بود دامن‌گیر کشورهای دیگر، حتی اروپا نیز شود. پس ازاین دشمنان افغانستان با وجود سرمایه‌گذاری‌هایی سنگین و تلاش‌هایی که داشته‌اند، نتوانستند به‌طور کامل به اهداف شوم خود در افغانستان دست یابند. امروز به‌نظر می‌رسد آنها در تلاش‌اند با استفاده ابزاری از گروه‌های تروریستی بین‌المللی، مانند القاعده، راه را بر خود هموار کنند. به‌هرحال باید توجه داشت که ریشه‌های زایش و پیدایش القاعده را نمی‌توان بدون دخالت دست‌هایی از سمت غربی‌ها بررسی کرد.

داعش از دل القاعده بیرون آمده است. اینکه منابع مالی فعالیت‌های گروه تروریستی داعش در منطقه چگونه تأمین می‌شود، مسئله پوشیده‌ای نیست. امروز فعالیت‌های تروریستی گروه داعش، علاوه‌بر اینکه چهره رحمانی اسلام را در جهان مخدوش می‌کند، در حال ازبین‌بردن امنیت در افغانستان و به تبع آن، به‌خطرانداختن امنیت کشورهای منطقه شده است. شورویخانه، آنچه امروز در عراق و سوریه اتفاق می‌افتد، امنیت افغانستان را نیز تهدید می‌کند و همان نیروهایی که پیش‌تر با نام طالبان فعالیت می‌کردند، امروز با تغییردادن بیرق‌های خود، پرچم‌های سیاه داعش را بالا برده‌اند و به فعالیت‌های تروریستی در افغانستان می‌پردازند. افراد باری‌دهنده به نیروهای داعش در افغانستان را همان نیروهای طالبان تشکیل می‌دهند و این نیروها در ماه‌های گذشته، وضعیت افغانستان را تا حدودی ناامن کرده‌اند.

انتخابات ریاست‌جمهوری در افغانستان طولانی بود و پس از چند ماه سرانجام در افغانستان تشکیل کابینه شد؛ اما هنوز هم شیده می‌شود که اختلاف‌نظرهایی بین رئیس‌جمهور و رئیس هیأت اجراییه و نزدیکانشان وجود دارد. این اختلافات – حتی جزئی – چه تأثیری در وضعیت ناامنی در افغانستان می‌گذارد؟

در مسئله منافع ملی افغانستان، هر دو رئیس‌محترم‌جمهور و رئیس هیأت اجراییه افغانستان، نمی‌خواهند کشور آنها در آتش ناامنی بسوزد. هر دو در این‌زمینه تدابیر ویژه خود را دارند. به‌این‌ترتیب و با توجه به اهمیت مسئله امنیت ملی، فکر می‌کنم این دو بزرگوار می‌توانند اختلاف‌نظری خود را درباره مسائل مختلف کنار بگذارند. مسئله امنیت کشور برای هر دو مسئول محترم، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و همه مسئولان کشور این اراده قوی و عزم جدی ا دارند که بخوانند و بتوانند در مقابل تحركات تروریستی داعش ایستادگی کنند.